

ГУРТКОВА РОБОТА

(позакласна робота)

Гурток, зазвичай, створюється для учнів одного віку, тому його члени навчаються в паралельних класах.

Основу такої спілки школярів, як правило, створюють учні, що цікавляться зарубіжною літературою. Але в гуртках часто працюють й учні, які не є активними читачами творів зарубіжної літератури, а зацікавленість предметом у них відносна. Для таких школярів робота в гуртку слугує поштовхом, що розвиває інтерес як до предмету, та і до творів скарбниці художнього слова.

Гурток належить до групових форм роботи із закріпленим складом учнів, кількість яких не може бути меншою за десять, і не перевищувати двадцять. Невелика кількість членів гуртка дозволяє враховувати запити кожного учня й дає можливість проводити заняття з більшою ефективністю.

Створенню гуртка із зарубіжної літератури передують підготовчий етап, який проявляється в різних формах: випуск стінної газети; проведення бесід, вікторин, конкурсів; організація олімпіад, вечорів, ранків. Усі ці заходи мають за мету показати учням багатство світу зарубіжної літератури, довести на конкретних прикладах різницю між урочною та позаурочною роботою, познайомити школярів з питаннями, які будуть вирішуватися на заняттях в гуртках.

Заняття в гурткові з учнями середньої ланки проводиться раз в тиждень. Її обсяг в часі 30—45 хвилин. Учні старших класів зустрічаються в гуртках один раз в два тижні. Обсяг занять старшокласників 1—1,5 години.

Немаловажливим у організації гуртка є його назва, яка вимагає інтригуючого або рекламного елемента наприклад: “У світі казки”, “Клуб Шерлока Холмса”, “Цікаве літературознавство”, “Юні постмодернівці” тощо. У подальшій роботі назва перстає відігравати домінуючу роль, її місце займає зміст та методика роботи.

Зміст роботи гуртка може підпорядковуватися одній темі так само як і бути різноплановим. Гурток будь-якого типу включає організаційне, вступне, підсумкове, звітне заняття.

На організаційному занятті проводяться вибори старости та організаційної групи до якої входять літописець, члени редколегії, староста та керівник гуртка.

Вступне заняття знайомить гуртківців з планом роботи. На ньому обговорюються форми роботи, які будуть використовуватися, масові заходи.

На підсумковому занятті керівник підводить підсумок зробленого; звітує орггрупа; обговорюються проблеми, над якими гуртківці будуть працювати в наступному році.

Два рази в рік гуртківці проводять звітні заняття. На них запрошуються всі бажаючі. Такі заняття проходять у вигляді конференцій, диспутів, літературних віталень, вечорів тощо. Їх мета — продемонструвати успіхи гуртківців і привернути увагу до їх роботи усіх школярів.

Для прикладу пропонуємо матеріали засідання літературного салону на тему “**Жіноча поезія в лиці “російської Сапфо”**”, де йтиме мова про життя і творчість Анни Ахматової. Засідання літературного салону гуртка “Юні літературознавці” присвячуються ювілейним датам письменників і поетів. У даному випадка — 200-річчю з дня народження Анни Ахматової.

Читець.

*Заплаканная осень, как вдова
В одеждах черных, все сердца туманит...
Перебирая мужнины слова,
Она рыдать не перестанет.
И будет так, пока тишайший снег
Не сжалится над скорбной и усталой...
Забвенье боли и забвенье нег -
За это жизнь отдать не мало.*

Критик. На межі минулого і нинішнього століть в Росії виникла і склалась чи не найзначніша у світовій літературі нового часу "жіноча" поезія - поезія Анни Ахматової. Найближчим її аналогом, що виник з слів перших критиків, була давньогрецька поетеса кохання Сапфо. Саме тому Анну Ахматову називали “російською Сапфо”.

Читець.

*Я не любви твоей прошу.
Она теперь в надежном месте...
Поверь, что я твоей невесте
Ревнивых писем не пишу.
Но мудрые прими советы:*

Дай ей читать мои стихи,
 Дай ей хранить мои портреты -
 Ведь так любезны женихи!
 А этим дурочкам нужней
 Сознание полное победы,
 Чем дружбы светлые беседы
 И память первых нежных дней...
 Когда же счастья гроши
 Ты проживешь с подругой милой
 И для пресыщенной души
 Все станет сразу так постыло -
 В мою торжественную ночь
 Не приходи. Тебя не знаю.
 И чем могла б тебе помочь?
 От счастья я не исцеляю.

Критик. Анна Ахматова — поет від Бога. Літературознавці виділили центр, який групує навколо себе увесь світ створеної нею поезії і є стержневим нервом творчості, її ідеєю, її житєвим принципом. Цей центр — кохання. Стихія її жіночої душі розпочинається із заяви про себе, й заява ця полягає саме в подачі себе через кохання. Лише в подібній репрезентації народжується справжнє поетичне відкриття, такий погляд на світ, що дозволяє казати про поезію Анни Ахматової, як про нове явище в розвитку російської літератури ХХ сторіччя. Входячи до групи акмеїстів, їй вдалося перебороти "подолавших символізм" акмеїстів і тим самим зберегти, за словами О. Блока, "божество і вдихноення". Ахматова, зберігаючи високе призначення ідеї любові, повертає до читача її живий і реальний характер. Душа оживає "Не для страсти, не для забавы, // Для великой земной любви". І, читаючи "послання апостолів", вона все-таки ставить "червоний кленовий лист" на "Пісню пісень".

Читець.

Долгим взглядом твоим истомленная,
 И сама научилась томить.
 Из ребра твоего сотворенная,
 Как могу я тебя не любить?
 Быть твоею сестрою отрадною
 Мне завещано древней судьбой,

*А я стала лукавой и жадною
И сладчайшей твоею рабой.
Но, когда замираю, смиренная,
На груди твоей снега белей,
Как ликует твое умудренное
Сердце — солнце отчизны моей!*

Критик. Анна Ахматова прожила довге і щасливе життя.

Журналіст. Як щасливе? Чи не буде блюзнірством казати так про жінку, чоловіка якої було ні за що розстріляно; жінку, чийого підрозстрільного сина переводили із тюрми в заслання і знову в тюрму й так до безконечя. Про жінку, яку гнали й травили, на голову котрої сипалися гори глузу й кари; про жінку, яка прожила життя своє у бідності й померла, не зумівши перетнути її кордони. Чи не буде блюзнірством казати "щаслива" про жінку, яка за своє земне життя пізнала усі кола Дантового пекла, пізнала усі втрати, окрім втрати Батьківщини — вигнання.

Критик. Так, я називаю її щасливою і не відрікаюсь від своїх слів. Її життя було щасливим, бо вона була Поетом.

Ахматова. Я не переставала писати вірші. Для мене в них — зв'язок з часом, з моїм народом. Коли я писала їх, то жила ритмами, котрі звучали в історії моєї країни. Я щаслива, що жила в ці роки, бачила події, рівних яким більше не було.

Читець.

*Я научилась просто мудро жить,
Смотреть на небо и молиться богу,
И долго перед вечером бродить,
Чтоб утомить ненужную тревогу.
Когда шуршат в овраге лопухи,
И никнет гроздь рябины желто-красной,
Слагаю я веселые стихи
О жизни тленной, тленной и прекрасной.
Я возвращаюсь. Лижет мне ладонь
Пушистый кот, мурлыкает умильней.
И яркий загорается огонь
На башенке озерной лесопильни.
Лишь изредка прорезывает тишь
Крик аиста, слетевшего на крышу,
И если в дверь мою ты постучишь,*

Мне кажется, я даже не услышу.

(Звучить романс на слова Ахматової "Было душно от жгучего света". Музика Д. Тухманова).

Ахматова.

Таинственной нестречи

Пустынны торжества,

Несказанные речи,

Безмолвные слова.

Нескрещенные взгляды

Не знают, где им лечь,

И только слезы рады,

Что можно долго течь.

Шиповник Подмосковья,

Увы! при чем-то тут...

И это все любовью

Бессмертной назовут.

Критик. У грудні 1964 року Ахматова їде до Італії. Їй присуджено премію "Етна-Гаорміна".

Журніліст. Жах охопив Анну, коли вона прибула до місця церемонії. Їй, обважнілій і хворій, треба було піднятися висеченими крутими східцями до старовинного храму.

(Учениця, яка виконує роль Анни Ахматової, піднімається на ступенчаті підвищення).

Ахматова. Святковість і величавість хвилі були такими, що якби я хоч трохи завагалася, мене тут-таки посадили б у крісло й понесли б догори на руках. Такого сорому я допустити не могла, і тому сміливо рушила вперед. Задихаючись, стогнучи і сопучи, я піднялася на вершину слави.

І хто б повірив, що я задумана так надовго. Чому ж цього раніше я не знала? На вершині минуле обступило мене і чогось вимагало...

Журналіст. В Італії, на вершині стародавнього храму, маленька, понівечена долею жінка, з твердим, мов криця серцем, ще раз пережила своє життя: хвилина за хвилиною, мить за миттю.

Ахматова. Я народилася 11 (23) червня 1889 року, в один день з Чаплінім, "Крейцеровою сонатою" Лева Толстого, Еліотом і Ейфелевою вежею, під Одесою (Великий Фонтан), у сім'ї інженера-механіка флоту у відставці.

Читець.

В то время я гостила на земле.

*Мне дали имя при крещенье — Анна,
Сладчайшее для губ людских и слуха.
Так дивно знала я земную радость
И праздников считала не двенадцать,
А столько, сколько было дней в году.*

Ахматова. Річною дитиною мене перевезли на північ — до Царського Села. Там я прожила до 16 років. Саме звідти, з милого серцю краю, мої перші враження, мої найживіші спогади, такі різко контрастні: ніжні і доволі пекучі.

Читець 1.

*Я к розам хочу, в тот единственный сад,
Где лучшая в мире стоит из оград,
Где статуи помнят меня молодой,
А я их под невскою помню водой.
В душистой тиши между царственных лип
Мне мачт корабельных мерещится скрип.
И лебедь, как прежде, плывет сквозь века,
Любуясь красой своего двойника.
И замертво спят сотни тысяч шагов,
Врагов и друзей, друзей и врагов.
А шествию теней не видно конца
От вазы гранитной до двери дворца.
Там шепчутся белые ночи мои
О чьей-то высокой и тайной любви.
И все перламутром и яшмой горит,
Но света источник таинственно скрыт.*

Читець 2.

*Здесь не Темник, и не Шуя -
Город парков и зал,
Но тебя опишу я,
Как свой Витебск — Шагал.
Тут ходили по струнке,
Мчался рыжий рысак.
Тут еще до чугулки
Был знатнейший кабак.
Фонари на предметы
Лили матовый свет,
И придворной кареты
Промелькнул силуэт.*

Так мне хочется, чтобы
 Появится могли
 Голубые сугробы
 С Петербургом вдали.
 Здесь на древние клады,
 А дощатый забор,
 Интендантские склады
 И извозничий двор.
 Шепелявя неловко
 И с грехом пополам,
 Молодая чертовка
 Там гадает гостям.
 Там солдатская шутка
 Льется желчь не тая...
 Полосатая будка
 И махорки струя.
 Драли песнями глотку
 И клялись попадъей,
 Пили допоздна водку,
 Заедали кутьей.
 Ворон криком прославил.
 Этот призрачный мир...
 А на розвальнях правил
 Великан-кирасир.

Ахматова. Кожне літо я проводила під Севастополем, на березі Стрілецької бухти. Саме там я і подружилася з морем. Найсильніше враження цих років - стародавній Херсон, біля якого ми жили.

Критик. Один із "пихатих" критиків назвав Анну Ахматову "Зіркою Півночі". Невідомо чому усі забули, що народилася вона на березі Чорного моря, а у дитинстві була справжньою південною дикаркою — кудлатою, шаленою, і швидконогою. На превеликий жаль і розчарування батьків цілими днями вона вешталася біля скелястих берегів Херсонесу. Боса, весела, наскрізь пропалена сонцем — саме такою ввійшла вона в поему "У самого моря":

Читець.

Бухты изрезали низкий берег,
 Все паруса убежали в море.
 А я сушила соленую косу

*За версту от земли на плоском камне.
 Ко мне приплывала зеленая рыба,
 Ко мне прилетала белая чайка,
 А я была дерзкой, злой и веселой
 И вовсе не знала, что это — счастье.*

Критик. Перші вірші Анна Ахматова написала у віці 11 років. Література розпочалася для майбутньої поетеси не з Пушкіна й Лермонтова, а з Державіна та Некрасова, у творчість яких була закохана її мама.

Ахматова. Читати я училася за азбукою Лева Толстого. Слухаючи, як учителька навчала старших дітей, я збагнула сутність французької мови і уже в 5 років вільно володіла нею. Далі училася в Царськосільській жіночій гімназії. Спочатку дуже погано, а потім — краще, та завжди з великим небажанням.

Журналіст. А потім були Фундуклієвська гімназія та юридичний факультет Вищих жіночих кукурсів у Києві. І, накінець, настав 1910 рік.

Ахматова. Я виходжу заміж за друга моєї юності — Миколу Степановича Гумільова. Він кохає мене уже 3 роки, і я певна, що моя доля — стати його дружиною.

Читець. (вірш Гумільова).

*Вот я один в вечерний час,
 Я буду думать лишь о Вас, о Вас.
 Возьмусь за книгу, но прочту: "Она",
 И вновь душа пьяна и смятена.
 Я брошусь на скрипучую кровать,
 Подушка жжет... нет, мне не спать,
 а ждать.*

*И крадучись, я подойду к окну,
 На дымный луг взгляну и на луну,
 Вот там, у клумб, Вы мне сказали: "Да",
 О, это "да" со мною навсегда
 И вдруг сознание бросит мне в ответ,
 Что вас, покорной, не было и нет,
 Что ваше "да", ваш трепет у сосны,
 Ваш поцелуй — лишь бред весны и сны.*

Ахматова. Чи кохаю я його? Не знаю, та, здається, що кохаю.

Читець.

То змейкой, свернувшись клубком,

*У самого сердца колдует,
 То целые дни голубком
 На белом окошке воркует,
 То в инее ярком блеснет,
 Почудится в дреме левкоя...
 Но верно и тайно ведет
 От радости и от покоя.
 Умеет так сладко рыдать
 В молитве тоскующей скрипки,
 И страшно ее угадать
 В еще незнакомой улыбке.*

Ахматова. Коля збирається приїхати до мене. Я безмежно щаслива. Він пише мені незрозумілі слова, і я ходжу з листами до знайомих, просячи пояснити. Він так кохає мене, що навіть страшно. А що скаже батько, дізнавшись про моє рішення? Якщо він буде проти нашого одруження, я втечу і ми обвінчаємось таємно.

Читець.

*Помолись о нищей, о потерянной,
 О моей живой душе,
 Ты в своих путях всегда уверенный,
 Свет узревший в шалаше.
 И тебе, печально-благородная,
 Я за это расскажу потом,
 Как меня томила ночь угарная,
 Как дышало утро льдом.
 В этой жизни я немного видела,
 Только пела и ждала.
 Знаю: брата я не ненавидела
 И сестры не предала.
 Отчего же Бог меня наказывал
 Каждый день и каждый час?
 Или это ангел мне указывал
 Свет, невидимый для нас?*

Ахматова. Гумильов моя доля і я покiрно вiддаюсь їй. Не судiть мене, якщо можете. Я клянусь усiм для мене святим, що цей нещасний чоловiк буде найщасливiшим зi мною.

Читець.

*Он любил три вещи на свете:
 За вечерней, пенье, белых павлинов*

*И стертые карты Америки.
 Не любил, когда плачут дети,
 Не любил чая с малиной
 И женской истерики.
 ... А я была его женой.*

Журналіст. Через півроку після одруження Михайло Гумільов відправився в Абіссинію.

Ахматова. Ще до одруження я обіцяла, що ніколи не буду заважати йому їхати туди, куди він захоче. А прощатися було так важко.

Читець.

*Сегодня мне письма не принесли:
 Забыл он написать, или уехал;
 Весна, как трель серебряного смеха,
 Качаются в заливе корабли,
 Сегодня мне письма не принесли...
 Он был со мной еще совсем недавно,
 Такой влюбленный, ласковый и мой,
 Но это было белою зимой,
 Теперь весна, и грусть весны отравна,
 Он был со мной еще совсем недавно...
 Я слышу: легкий трепетный смычок,
 Как от предсмертной боли, бьется, бьется
 И страшно мне, что сердце разорвется,
 Не допишу я этих нежных строк...*

Критик. У листі Гумільов писав: "Я увесь день пригадую твої рядки про приморську дівчинку. Вони не тільки подобаються, вони п"янять мене".

Ахматова.

*Стать бы снова приморской девченкой,
 Туфли на босу ногу надеть.
 И закладывать косы коронкой,
 И взволнованным голосом петь.
 Все глядеть бы на смуглые главы
 Херсонесского храма с крыльца
 И не знать, что от счастья и славы
 Безнадежно дряхлеют сердца.*

Читець. Відповідаючи їй, Михайло Степанович писав:
Это было не раз, это будет не раз

В нашей битве, глухой и упорной:
 Как всегда, от меня ты теперь отреклась,
 Завтра, знаю, вернешься покорной.
 Ахматова. Тебе покорной! Ты сошел с ума!
 Покорна я одной господней воле.
 Я не хочу ни трепета, ни боли.
 Мне муж — палач, а дом его — тюрьма.
 Но, видишь ли! ведь я пришла сама...
 Декабрь рождался, ветры выли в поле,
 И было так светло в твоей неволе,
 А за окошком сторожила тьма.
 Так птица о прекрасное стекло
 Всем телом бьется в зимнее ненастье,
 И кровь пятнает белое крыло.
 Теперь во мне спокойствие и счастье.
 Прощай, мой тихий, ты мне вечно мил
 За то, что в дом свой странницу пустил.

Читець.

Не смеялась, и не пела,
 Целый день молчала,
 А всегда с тобой хотела
 С самого начала:
 Беззаботной первой ссоры,
 Полной светлых бредней,
 И безмолвной, черствой, скорой
 Трапезы последней.

Журналіст. За прощаннями і зустрічами настав час розлуки. У цей рік Анна Андріївна подарувала Гумильову збірник віршів з надписом: "Моєму дорогому другові М. Гумильову з любов"ю. А. Ахматова. 10 червня 1918 р. Петербург".

Читець.

Ты, для кого я на Леванте
 Нетленный пурпур королевских мантій,
 Я проиграл тебя, как Дамаянти...
 Твоих волос не смел поцеловать я,
 Ни даже сжать холодных тонких рук...
 И ты ушла, в простом и темном платье,
 Похожая на древнее Распятье.
 Ахматова.

*И когда друг друга проклинали
В страсти, раскаленной добела,
Оба мы еще не понимали,
Как земля для двух людей мала.
И что память яростная мучит.
Пытка сильных — огненный недуг! —
И в ночи бездонной сердце учит
Спрашивать: О, где ушедший друг?*

Читець 1.

*Не недели, не месяцы — годы
Расставались. И вот наконец
Холодок настоящей свободы
И седой над висками венец.
Больше нет ни измен, ни предательств,
И до света не слушаешь ты,
Как струится поток доказательств
Несравненной моей правоты.*

Читець.

*И как всегда бывает в дни разрыва,
К нам постучался призрак первых дней,
И ворвалась серебряная ива
Седым велеколением ветвей.
Нам, иступленным, горьким и надменным,
Не смеющим глаза поднять с земли,
Запела птица голосом блаженным
О том, как мы друг друга берегли.*

Журналіст. І кожний з них пішов своїм шляхом, назустріч своїй трагічній долі. Михайла Степановича Гумильова розстріляли у 1921 році за участь у контрреволюційному заговорі. За останніми даними ніяких активних дій проти радянської влади поет не робив.

Критик. Багато друзів виїхали за кордон. Але вона залишилась, не змогла покинути своєї рідної землі.

Читець.

*Не с теми я, кто бросил землю
На растерзание врагам.
Их грубой лести я не внемлю,
Им песен я своих не дам.
Но вечно жалок мне изгнанник,*

Как заключенный, как больной.
 Темна твоя дорога, странник,
 Полынью пахнет хлеб чужой.
 А здесь, в глухом чаду пожара
 Остаток юности губя,
 Мы ни единого удара
 Не отклонили от себя.
 И знаем, что в оценке поздней
 Оправдан будет каждый час...
 Но в мире нет людей бесслезней,
 Надменнее и проще нас.

Журналіст. Серед тих, що оточували її, були вірні друзі, яким можна було довіритися, вилити біль своєї душі, попросити поради.

Читець. (Із листа К. І. Чуковського). Анну Андріївну Ахматову я знав з 1912 року. Тоненька, струнка, схожа на 15-річну дівчинку, вона ні на крок не відходила від свого чоловіка, молодого поета Миколи Гумільова, який називав її своєю ученицею.

То був час перших віршів і незвичайних, нечувано шумних тріумфів для Анни. Пройшли 2-3 роки і в очах, поставі, ставленні до людей, намітилася риса, що стала домінуючою в її характері: величність. Не пихатість, не надмінність, не зарозумілість, а саме величність. Слово "царська" приходило в голову усім, хто знав Анну Андріївну.

Читець 1

Когда я ночью жду ее прихода,
 Жизнь, кажется, висит на волоске.
 Что почести, что юность, что свобода
 Пред милой гостьей с дудочкой в руке.
 И вот вошла. Откинув покрывало,
 Внимательно взглянула на меня.
 Ей говорю: "Ты ль Данту диктовала
 Страницы Ада?" Отвечает: "Я".
 Читець 2. Муза — сестра заглянула в лицо,
 Взгляд ее ясен и ярок.
 И отняла золотое кольцо,
 Первый весенний подарок.
 Муза! ты видишь, как счастливы все —
 Девушки, женщины, вдовы...
 Лучше погибну на колее

Только не эти оковы.
 Знаю: гадая, и мне обрывать
 Нежный цветок маргаритку
 Должен на этой земле испытать
 Каждый любовную пытку.
 Жгу до зари на окошке свечу
 И ни о ком не тоскую,
 Но не хочу, не хочу, не хочу
 Знать, как целуют другую.
 Завтра мне скажут, смеясь, зеркала:
 "Взор твой не ясен, не ярок..."
 Тихо отвечу: Она отняла
 Божий подарок".

Критик. Навіть пізніше, в довгій черзі за нафтою, оселедцем чи хлібом; навіть у переповненому вагоні, у ташкентському трамваї чи лікарняній палаті, набитій десятками хворих, кожний, навіть той, що не знав її, відчував "її спокійну важність", хоча й трималася Анна Андріївна з усіма зовсім просто, майже по-товариськи.

Читець.
 Не знала б, как цветет айва,
 Не знала б, как звучат слова
 На вашем языке,
 Как в город с гор ползет туман,
 И что проходит караван
 Через пыльный Бешаган,
 Как луч, как ветер, как поток...
Читець.
 И город древний, как земля,
 Из чистой глины сбитый.
 Вокруг бескрайние поля
 Тюльпанами залитый.
Читець.
 Теперь я всех благодарю,
 Рахмат и хайер говорю
 И вам машу платком.
 Рахмат, Айбек, рахмат, Чусты,
 Рахмат, Ташкент! - прости, прости,
 Мой тихий древний дом.

*Рахмат и звездам и цветам,
И маленьким баранчукам
У чернокосых матерей
На молодых руках...*

Читець. (Із спогадів Марини Цвєтаєвої). Дорога Анна Андріївно!.. Спасибі за чергове щастя — "Підсніжник". Не прощаюсь... Ви мій найулюбленіший поет... Я розумію кожне Ваше слово, увесь політ, усю вагу.

Ох, як я Вас люблю і як я Вам радію, і як мені боляче за Вас! Якщо були б журнали, яку б я статтю про Вас написала. Мені так шкода, що все тільки слова. Коханья.., я так не можу, я б хотіла справжнього вогнища, на якому я б згоріла.

Читець.
*И в тайную дружбу с высоким,
Как юный орел темноглазый,
Я, словно в цветник предосенний,
Походкою легкой вошла.
Там были последние розы,
И месяц прозрачный качался
На серых, густых облаках...*

Журналіст. Друзі, добрі, ніжні, віддані, були поряд. Але удари сипалися градом. Одним із них була постанова 1964 року "Про журнали "Звезда" і "Ленинград", в якій Ахматову та її поезію в буквальному значенні обсипали вуличною лайкою. Услужливі журналісти писали про неї в той час: "Я вважаю, що соціальне середовище, яке породило творчість Анни Ахматової, - середовище поміщицького гнізда. Світ Ахматової незвичайно вузький. Ні ширини розмаху, ні глибини захвату у творчості Ахматової немає".

Читець.
*И всюду клевета сопровождала мне.
Ее ползучий шаг я слышала во сне
И в мертвом городе под беспощадным небом,
Скитаюсь наугад за кровом и за хлебом.
И отблески ее горят во всех глазах,
То как предательство, то как невинный страх.
Я не боюсь ее. На каждый вызов новый
Есть у меня ответ достойный и суровый.
Но неизбежный день уже предвижу я, -
На утренней заре придут ко мне друзья.*

*И мой сладчайший сон рыданьем потревожат.
И образок на грудь остывшую положат.
Никем незнаема она тогда войдет,
В моей крови ее неутоленный рот
Считать не устают небывшие обиды,
Вплетая голос свой в моленья панихиды.
И станет внятн всем ее постыдный бред,
Чтоб на соседа глаз не мог поднять сосед,
Чтоб в страшной пустоте мое осталось тело,
Чтобы в последний раз душа моя горела
Земным бессилием, летя в рассветной мгле,
И дикой жалостью к оставленной земле.*

Журналіст. Син, єдина втіха і надія, єдина віддушина вбитої поневіряннями жінки, не став поетом. Він був ученим, та тяжка хвиля репресій не обминула і його. Його арештовували тричі: у 1935, у 1939 і останній раз у 1948, звинувативши у причетності до замаху на Жданова.

Критик. Чи пам"ятала вона у ті тяжкі часи свою пророчу "Молитву", написану ще в 1915 році.

*Дай мне горькие годы недуга,
Задыханья, бессонницу, жар,
Отними и ребенка, и друга,
И таинственный песенный дар -
Так молюсь за Твоей литургией
После стольких томительных дней,
Чтобы туча над темной Россией
Стала облаком в славе лучей.*

Журналіст. А далі були похорони Сталіна. Потім звільнення сина. Вийшли у світ збірки перекладів. І, накінець, визнання...

Ахматова. Премія "Етна-Таорміна", почесний диплом доктора Оксфордського університету. І все це призначалося мені. Тепер, коли вже усе позаду - навіть старість, і залишилася тільки дряхлість і смерть, усе життя моє якимось дивно прояснюється (як буває у перші осінні дні) - люди, події, вчинки, цілі періоди прожитого життя. Як багато гірких і навіть страшних почуттів виникає при цьому...

Читець.

*Я тебя сама бы увенчала
И бессмертного коснулась лба.*

*Да, за это Нобелевки мало,
Чтоб такое выдумать, Судьба!
Перерыла ль ты свои анналы,
Прибежала ль демонят гурьба,
Иль туман вокруг поднялся алый,
Или мимо пронесли гроба?..*

Журналіст. Життя прожито, і на вершині слави заново перегорнуто його сторінки, пережито хвилину за хвилиною. І все-таки залишилося те, з чого ми починали: чи можна назвати Анну Ахматову щасливою?

Критик. Анна Андріївна Ахматова — щаслива, бо нащадки називають її великою поетесою, більше того, єдиною "російською Сапфо".